

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΦΟΥΝΤΕΛΑΚΗ
ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα (Ιούνιος 2015)

A. Βιογραφικά στοιχεία

1. Σπουδές.

Αποφοίτησα από το Λύκειο του Πειραματικού Σχολείου του Παν/μίου Θεσσαλονίκης με βαθμό 20/20 «άριστα» και εισάχθηκα στο Τμήμα Νομικής του ΑΠΘ ως πρώτη επιτυχούσα στις πανελλήνιες εξετάσεις. Τον Ιούνιο του 1989 πήρα το πτυχίο του Τμήματος Νομικής της Σχολής ΝΟΕ του ΑΠΘ με βαθμό «άριστα» (9,9/10), πρώτη σε βαθμολογία.

Στη συνέχεια παρακολούθησα το Τμήμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Νομικής της ίδιας Σχολής, στον Τομέα Αστικού, Αστικού Δικονομικού και Εργατικού Δικαίου. Επέλεξα ως κύριο μάθημα το Αστικό Δίκαιο και αποφοίτησα το Δεκέμβριο του 1991 με το βαθμό άριστα 10.

Από τον Οκτώβριο του 1989 ως τον Ιούνιο του 1993 εκπόνησα στο ίδιο Τμήμα, με επιβλέπουσα την Καθηγήτρια Ε. Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη και λοιπά μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής τον Ομότιμο Καθηγητή Ι. Δεληγιάννη και τον Καθηγητή Ν. Νίκα, τη διδακτορική μου διατριβή με θέμα «Η ελαττωματική υιοθεσία». Υποστήριξα τη διατριβή μου στις 11.6.1993 βαθμολογήθηκα ομόφωνα με «άριστα».

Γνωρίζω άριστα Γαλλικά (Sorbonne II, 1984), αγγλικά (Cambridge Proficiency, 1986, Michigan Proficiency 1986) και πολύ καλά γερμανικά (Mittelstufe, 1991) και ισπανικά (Suficiencia, 1989).

2. Υποτροφίες και απασχόληση στο Πανεπιστήμιο πριν την εκλογή μου σε θέση λέκτορα.

Το Μάρτιο του 1990 έλαβα υποτροφία του Συμβουλίου της Ευρώπης («Bourses d' Études et de Recherches Juridiques en Europe), για την εκπόνηση των δυο πρώτων κεφαλαίων της διατριβής μου. Με βάση την υποτροφία μου αυτή, σύμφωνα με το άρθρ. 6 της ΥΑ Φ 145/3/B3/610/1985, εντάχθηκα και άρχισα να παρέχω τις υπηρεσίες μου στον Τομέα Αστικού, Αστικού Δικονομικού και Εργατικού δικαίου. Το Νοέμβριο του 1990 έλαβα υποτροφία εσωτερικού του Ι.Κ.Υ. στο Αστικό δίκαιο, ύστερα από πανελλήνιο διαγωνισμό στον οποίο κατέλαβα την πρώτη θέση. Ως υπότροφος του Ι.Κ.Υ.,

πλέον, συνέχισα να απασχολούμαι στον Τομέα Αστικού, Αστικού Δικονομικού και Εργατικού δικαίου.

B. Πανεπιστημιακή εξέλιξη

Εκλέχτηκα ομόφωνα α) λέκτορας το 1998 β) επίκουρη καθηγήτρια το 2003 γ) μόνιμη επίκουρη καθηγήτρια το 2007 δ) αναπληρώτρια καθηγήτρια το 2008 ε) καθηγήτρια το 2013. Από την αρχή της θητείας μου ως λέκτορα μέχρι σήμερα έχω ενταχθεί, με δήλωσή μου, στην κατηγορία μελών ΔΕΠ πλήρους απασχόλησης.

Γ. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

1. Προπτυχιακά μαθήματα Εμπράγματο δίκαιο, Γενικές Αρχές του Αστικού δικαίου, Οικογενειακό δίκαιο, Εμβάθυνση στο Αστικό Δίκαιο, Δίκαιο της Δικαιοπραξίας.

2. Μεταπτυχιακά μαθήματα

- **Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Τομέα Αστικού, Αστικού Δικονομικού και Εργατικού δικαίου:** Αστική ιατρική ευθύνη, Ιατρικά υποβοηθούμενη αναπαραγωγή και αστική ιατρική ευθύνη, Ιατρικά υποβοηθούμενη αναπαραγωγή: Ζητήματα συγγένειας και ιατρικής ευθύνης, Σύγχρονα θέματα Εμπράγματος δικαίου, Ζητήματα από την ανώμαλη εξέλιξη της σύμβασης, Ζητήματα από το δίκαιο της αποζημίωσης

-**Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σύγχρονες ιατρικές πράξεις: Δικαιική ρύθμιση και βιοηθική διάσταση»** (στο οποίο μετέχουν η Νομική Σχολή του ΑΠΘ και τα Τμήματα Θεολογίας, Ιατρικής και Οδοντιατρικής του ΑΠΘ): Συντονίστρια και διδάσκουσα (μαζί με την Καθηγήτρια της Νομικής Σχολής Μ. Καϊάφα- Γκμπάντι) «Ιατρική αμέλεια σε διεπιστημονική προσέγγιση».

-**Μεμονωμένα μεταπτυχιακά μαθήματα σε:** Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ (κατεύθυνση Αστικού δικαίου), Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Ειδίκευσης ψυχιάτρων στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Σταυρούπολης, Μεταπτυχιακό Τμήμα της Ιατρικής Σχολής του ΑΠΘ.

3. Διδακτορικές διατριβές και διπλωματικές εργασίες

Συμμετοχή σε τριμελείς συμβουλευτικές (5) και σε εξεταστικές επιτροπές διατριβών στη Νομική Σχολή του ΑΠΘ, στη Νομική Σχολή του ΕΚΠΑ και στην Ιατρική Σχολή του ΑΠΘ. Επιβλέπουμε σε 2 διδακτορικές διατριβές. Επίβλεψη 14 διπλωματικών εργασιών στο πλαίσιο των ως άνω μεταπτυχιακών προγραμμάτων. Επίβλεψη διπλωματικής εργασίας στο Διεθνές Παν/μιο της

Δρέσδης, στην κατεύθυνση «Ιατρικό Δίκαιο» (Studiengang Medizinrecht, υπεύθυνος του προγράμματος Καθηγητής K.Kern). Μέλος της τριμελούς επιτροπής εξέτασης πολλών (άνω των 10) διπλωματικών εργασιών στα προαναφερόμενα μεταπτυχιακά προγράμματα).

Δ. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ- ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Μέλος της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Νομικής και στη συνέχεια της Νομικής Σχολής, ως εκπρόσωπος του Τομέα μας τα περισσότερα χρόνια. Πρόεδρος επιτροπής για την πλήρωση θέσης επίκουρου καθηγητή στο Αστικό Δίκαιο στο Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης του Πάντειου Πανεπιστημίου (2014-2015). Μέλος Εκλεκτορικών Σωμάτων και (υπό το ν. 4009/2011) Επιτροπών κρίσης, για την πλήρωση κενών θέσεων ή την εξέλιξη ή μονιμοποίηση λεκτόρων και καθηγητών στις Νομικές Σχολές ΕΚΠΑ, ΑΠΘ και ΔΠΘ, στο Οικονομικό Παν/μιο Αθηνών και στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Αξιολογήτρια του έργου περισσότερων υποψηφίων (Νομική Σχολή ΑΠΘ και ΔΠΘ). Εισηγήτρια θεμάτων της ΚΕΕΜΕ (2000). Αναπληρωματικό μέλος της Επιτροπής Ενστάσεων στην Πανεπιστημιακή Φοιτητική Λέσχη (2004-2005). Εξετάστρια στις εξετάσεις του ΔΟΑΤΑΠ (από το 2007). Εξετάστρια στις κατατακτήριες εξετάσεις πτυχιούχων (2009). Εξετάστρια στο διαγωνισμό χορήγησης υποτροφιών από το κληροδότημα Χρήστου Βράκα (2010). Διενέργεια δυο ΕΔΕ μετά από απόφαση του Πρύτανη του ΑΠΘ (2008-2010, 2011).

Μέλος της Νομικής Επιτροπής του ΑΠΘ από το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015.

Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ - ΑΛΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Νομοπαρασκευαστικές επιτροπές

1. Επιστημονική συνεργάτρια (με αρμοδιότητα υποβολής υπομνημάτων και παρατηρήσεων, καθώς και της τήρησης των πρακτικών των συνεδριάσεων) της ειδικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής του Υπουργείου Δικαιοσύνης που κατάρτισε το Σχέδιο Νόμου για τη μεταρρύθμιση του δικαίου της υιοθεσίας και της επιτροπείας (ν. 2447/1996).

2. Τακτικό μέλος της «Ομάδας Εργασίας» του Υπουργείου Δικαιοσύνης, η οποία συγκροτήθηκε το Νοέμβριο του 2000 με αντικείμενο «τη μελέτη των επιπτώσεων της βιογενετικής αστικό και ιδίως στο οικογενειακό δίκαιο» και συνέταξε το Σχέδιο Νόμου για το ν. 3089/2002 («Ιατρική Υποβοήθηση στην ανθρώπινη αναπαραγωγή»).

3. Από το 200 μέλος της Ομάδας Εργασίας του Συμβουλίου της Ευρώπης CJ-FA-GT 1 για το Οικογενειακό Δίκαιο και ειδικότερα για το δίκαιο της υιοθεσίας (τροποποίηση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την υιοθεσία παιδιών του 1967). Η Ομάδα Εργασίας προετοίμασε ένα προσχέδιο νέας Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την υιοθεσία, το οποίο εγκρίθηκε από τα αρμόδια όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Στη συνέχεια, κατά το έτος 2006, η Ομάδα Εργασίας συνέταξε το τελικό Σχέδιο της νέας Ευρωπαϊκής Σύμβασης και της αντίστοιχης Αιτιολογικής Έκθεσης. Η νέα Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την υιοθεσία παιδιών (Convention Européenne en matière d' adoption des enfants/ European Convention on adoption of children) άνοιξε προς υπογραφή το 2008 και τέθηκε σε ισχύ το 2011.

4. Μέλος Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής με αντικείμενο την επεξεργασία Σχεδίου Νόμου για την τροποποίηση διατάξεων του Οικογενειακού Δικαίου (Πρόεδρος η Καθηγήτρια κ. Ε. Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη), που συγκροτήθηκε με την απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης με αριθμ. ΔΔΟΙΚ/3602/29-7-2010.

5. Πρόεδρος της Ομάδας Εργασίας του Συμβουλίου της ΕΕ επί θεμάτων Αστικού δικαίου (περιουσιακές σχέσεις των συζύγων και των καταχωρισμένων συντρόφων), κατά την ελληνική Προεδρία της ΕΕ το 2014 (παραιτήθηκα πριν τη λήξη της θητείας μου για προσωπικούς λόγους).

6. Μέλος Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής με αντικείμενο την κατάρτιση Σχεδίου Νόμου για την αναμόρφωση του οικογενειακού δικαίου (απόφαση ΥΔικ 900082/2.12.2014).

7. Μέλος Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής με αντικείμενο την επεξεργασία Σχεδίου Νόμου για την τροποποίηση της νομοθεσίας για το σύμφωνο συμβίωσης και την αναγνώριση της ταυτότητας φύλου (Απόφαση ΥΔικ 20692/7.4.2015).

Β. Άλλη επιστημονική και επαγγελματική δραστηριότητα.

Δικηγόρος παρ' Εφέταις, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης. Ασκώ κατά κύριο λόγο συμβουλευτική δικηγορία

Ιδρυτικό μέλος και από το Νοέμβριο του 2011 Συντονίστρια του Θεματικού Ερευνητικού Δικτύου του ΑΠΘ «Σύγχρονη Ιατρική Πράξη, Βιοϊατρική και Δίκαιο», στο οποίο μετέχουν η Νομική Σχολή του ΑΠΘ και τα Τμήματα Θεολογίας, Ιατρικής και Οδοντιατρικής του ΑΠΘ.

(1995-1996) Σύμβουλος του Δήμου Θεσσαλονίκης σε θέματα προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αξιοποίησης της δημοτικής περιουσίας.

Αναπληρωματικό μέλος του Δ.Σ. του ΔΟΑΤΑΠ (2013-).

Ιδρυτικό μέλος και μέλος του ΔΣ (2014-) της Εταιρίας Οικογενειακού δικαίου. Ιδρυτικό μέλος και κατά το διάστημα 2012-2015 μέλος του ΔΣ (ταμίας) του Ομίλου Μελέτης Ιατρικού δικαίου και Βιοηθικής. Ιδρυτικό μέλος της Ένωσης Αστικολόγων, μέλος της Εταιρίας Νομικών Βορείου Ελλάδος και της Εταιρίας Δικαίου της Υγείας και επίτιμο μέλος της Ελληνικής Εταιρίας Γηριατρικής Ογκολογίας. Ανήκω στους «Τακτικούς Συνεργάτες» των περιοδικών «Χρονικά Ιδιωτικού Δικαίου» και «Εφαρμογές Αστικού Δικαίου» και στην επιστημονική επιτροπή του ηλεκτρονικού περιοδικού «ΒΙΟ-ΗΘΙΚΑ», που εκδίδεται από την Ελληνική Επιτροπή Βιοηθικής.

ΣΤ. ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ-ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

- 1) **28.3.1996.** Εισήγηση με θέμα «Η αστική ιατρική ευθύνη μετά το ν. 2251/1994», Θεσσαλονίκη, Ένωση Αστικολόγων
- 2) **16.4.1997.** Εισήγηση με θέμα «Ζητήματα από την τραπεζική κατάθεση σε κοινό λογαριασμό», Θεσσαλονίκη, Μακεδονική Ένωση Εμπορικού Δικαίου
- 3) **8.5.1997.** Εισήγηση με θέμα « Η αστική ευθύνη του γιατρού στο ελληνικό δίκαιο», Θεσσαλονίκη, Γυναικολογική και Μαιευτική Εταιρία Θεσσαλονίκης
- 4) **22.6.1997.** Εισήγηση με θέμα «Η αστική ευθύνη του οδοντιάτρου στο ελληνικό δίκαιο», Αθήνα, 2^ο Διεθνές Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρίας Εμφυτευμάτων
- 5) **11.12.1998.** Εισήγηση με θέμα «Η ειδική βάση διεθνούς δικαιοδοσίας της τοποθεσίας του υποκαταστήματος», Θεσσαλονίκη, επιστημονική διημερίδα για τη συμπλήρωση δέκα χρόνων ισχύος στη χώρα μας της Σύμβασης των Βρυξελλών για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων
- 6) **19.10.2001.** Εισήγηση με θέμα «Διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε υποθέσεις γονικής μέριμνας σύμφωνα με τον Κανονισμό 1347/2000», Θεσσαλονίκη, επιστημονική διημερίδα με θέμα «Πρόσφατες εξελίξεις στο Δικονομικό Διεθνές Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
- 7) **18.10.2000.** Εισήγηση με θέμα «Η τοποθέτηση και διακίνηση παιδιών στην υιοθεσία», Θεσσαλονίκη, Υπηρεσία Παιδιού και Εφήβου της Γ' Πανεπιστημιακής Ψυχιατρικής Κλινικής του Νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ
- 8) **24.4.2002.** Εισήγηση με θέμα: «Νομικά και ηθικά ζητήματα από την εμβρυομητρική ιατρική», Θεσσαλονίκη, Β' Πανελλήνιο Συνέδριο Εμβρυομητρικής Ιατρικής
- 9) **3.6.2002.** Εισήγηση με θέμα «Η νομική διάσταση της αναζήτησης ριζών στην υιοθεσία», Αθήνα, Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς και Κέντρο Ερευνών «Ρίζες», 1^ο Ευρωπαϊκό Σεμινάριο με θέμα «Υιοθεσία και αναζήτηση ριζών»

- 10) 30.11.2002.** Εισήγηση με θέμα: «Νομικά προβλήματα από την άσκηση της ορθοδοντικής. Ιδίως η αστική ευθύνη του γιατρού», Θεσσαλονίκη, Πανελλήνιο Συνέδριο της Ορθοδοντικής Εταιρείας της Ελλάδος και της Ορθοδοντικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος
- 11) 8.4.2003 (επανάληψη 15.10.2003)** Εισήγηση με θέμα «Διεθνής Δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε υποθέσεις γονικής μέριμνας σύμφωνα με τον Κανονισμό 1347/2000 και την πρόταση Κανονισμού COM/2002/222», Κομοτηνή, Εθνική Σχολή Δικαστών (Σεμινάριο Επιμόρφωσης Δικαστικών Λειτουργιών)
- 12) 10.5.2003.** Εισήγηση με θέμα «Η ευθύνη του παρέχοντος υπηρεσίες στο ελληνικό δίκαιο», Αγρίνιο, Ένωση Αστικολόγων
- 13) 7.6.2004.** Εισήγηση με θέμα «Γενική εισαγωγή και πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού 2201/2003», Θεσσαλονίκη, Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου και Τομέας Αστικού, Αστικού Δικονομικού και Εργατικού Δικαίου του Τμήματος Νομικής του ΑΠΘ
- 14) 20.12.2004.** Εισήγηση με θέμα «Αστική ιατρική ευθύνη για γέννηση ατόμου με σοβαρή ασθένεια ή αναπηρία (wrongful life)», Αθήνα, Ένωση Αστικολόγων
- 15) 13.10.2005.** Εισήγηση με θέμα «Οι υποθέσεις γονικής μέριμνας στον Κανονισμό 2201/2003», Κομοτηνή, Εθνική Σχολή Δικαστών (12^ο πρόγραμμα επιμόρφωσης, «Οι οικογενειακές σχέσεις στη σύγχρονη έννομη τάξη»)
- 16) 12.12.2005.** Εισήγηση με θέμα «Η αστική ευθύνη του ψυχιάτρου», Αθήνα, Τμήμα Νομικής ΑΠΘ και Ιατρική Σχολή Παν/μίου Αθηνών (συνέδριο με θέμα «Ψυχιατρική και δίκαιο- μια διεπιστημονική προσέγγιση»)
- 17) 22.11.2005.** Εισήγηση με θέμα «Οι υποθέσεις γονικής μέριμνας στον Κανονισμό 2201/2003», Αθήνα, Ένωση Δικονομολόγων
- 18) 30.1.2006.** Εισήγηση με θέμα «Η υποβοηθούμενη αναπαραγωγή με ξένο γεννητικό υλικό», Θεσσαλονίκη, Εθνική Σχολή Δικαστών
- 19) 10.3.2006.** Εισήγηση με θέμα «Η συναίνεση του ενημερωμένου ασθενούς σύμφωνα με το νέο Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας και η αστική ιατρική ευθύνη», Θεσσαλονίκη, Όμιλος Μελέτης Ιατρικού δικαίου και Βιοηθικής (Επιστημονική εκδήλωση με θέμα «Ο νέος Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας»)
- 20) 17.3.2006.** Εισήγηση με θέμα «Το διαχρονικό δίκαιο της υιοθεσίας κατά το ν. 2447/1996», Θεσσαλονίκη, Εταιρία Νομικών Βορείου Ελλάδος και Ένωση Αστικολόγων (Επιστημονική εκδήλωση με θέμα «Δέκα χρόνια εφαρμογής του νέου δικαίου της υιοθεσίας (ν. 2447/1996)»)
- 21) 1.4.2006.** Εισήγηση με θέμα «Η αστική ευθύνη του γιατρού» σε στρογγυλή τράπεζα με θέμα «Ιατρική αμέλεια», Θεσσαλονίκη, Ιατρική Εταιρία Θεσσαλονίκης (21^ο Βορειοελλαδικό Ιατρικό Συνέδριο)

- 22) 7.5.2006.** Εισήγηση με θέμα «Νομικά ζητήματα από τη θεραπεία ηλικιωμένων. Ενημέρωση-συναίνεση του ασθενούς, υποχρεώσεις και ευθύνη του γιατρού», Πάτρα, Ελληνική Εταιρία Γηριατρικής Ογκολογίας και Ιατρική Σχολή Παν/μίου Πάτρας
- 23) 11.11.2006.** Εισήγηση με θέμα «Ενημέρωση και συναίνεση του ασθενούς», Θεσσαλονίκη, Α' Διοίκηση Υγειονομικής Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και άλλοι φορείς (διημερίδα με θέμα «Δεοντολογικά-Ηθικά και Νομικά Ζητήματα στην Ιατρική Πράξη»)
- 24) 24.11.2006.** Κεντρική εισήγηση στο 7^ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ένωσης Αστυκολόγων («Ζητήματα Αστικής Ευθύνης Ιατρών και Νοσοκομείων») στην Αθήνα (24-25.11.2006) με θέμα «Το ιατρικό σφάλμα ως προϋπόθεση για τη θεμελίωση αστικής ευθύνης- Τυπολογία περιπτώσεων»
- 25) 9.12.2006.** Εισήγηση με θέμα «Ιατρική ευθύνη-Κριτήρια σύννομης συμπεριφοράς του γιατρού», Αθήνα, Ένωση Μαιευτήρων Γυναικολόγων Ελλάδος, Πανελλήνιο Συνέδριο
- 26) 27.3.2007.** Εισήγηση με θέμα «Η αστική ευθύνη του ψυχιάτρου και του ψυχιατρικού νοσοκομείου», Θεσσαλονίκη, Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης (Επιστημονική Ημερίδα με θέμα «Δίκαιο και Ψυχιατρική-Ηθική και Δεοντολογία Ψυχιατροδικαστικής»)
- 27) 28.3.2007.** Εισήγηση με θέμα «Η συναίνεση του ενημερωμένου ασθενούς και η αστική ευθύνη του γιατρού», Θεσσαλονίκη, Ιατρική Εταιρία Θεσσαλονίκης (επιστημονική εκδήλωση με θέμα «Η ενημέρωση και η συναίνεση του ασθενούς- Νομικά προβλήματα»)
- 28) 29.4.2007.** Εισήγηση με θέμα «Η αστική ευθύνη του νευρολόγου»-Στρογγυλό τραπέζι «Νευρολογία και Δίκαιο», Αθήνα, Ελληνική Νευρολογική Εταιρία (21^ο ετήσιο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελλήνων Νευρολόγων, 19-22.4.2007)
- 29) 8.12.2007.** Εισήγηση με θέμα «Το ιατρικό σφάλμα ως έννοια κλειδί για τη θεμελίωση της αστικής ευθύνης του γιατρού», Αθήνα, Ιατρική Εταιρία Αθηνών και Εταιρία Νέων Ιατρών και Επιστημόνων Υγείας υπό την αιγίδα της Ιατρικής Σχολής του Παν/μίου Αθηνών (επιστημονική ημερίδα με θέμα «Ιατρικά λάθη: Νομικές, Ηθικές, Κοινωνικές και Οικονομικές διαστάσεις»)
- 30) 16.3.2007.** Παρέμβαση με θέμα «Périsse le jour qui me vit naître. Σφάλμα, πόνος, αλλά όχι αποζημίωση;», Θεσσαλονίκη, Όμιλος Μελέτης Ιατρικού δικαίου και Βιοηθικής- Δίκτυο του Α.Π.Θ. «Σύγχρονη ιατρική πράξη, βιοϊατρική και δίκαιο» (επιστημονική εκδήλωση με θέμα «Ο άνθρωπος που υποφέρει. Ο πόνος στην ιατρική, το δίκαιο και τη λογοτεχνία»)
- 31) 20.4.1993.** Παρέμβαση με θέμα «Ανταγωγή ή αντίθετη αγωγή του εναγομένου σε δίκη διαζυγίου, Λευκωσία, Εταιρία Νομικών Βορείου Ελλάδος και Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας της Κύπρου

- 32) 30.3.1994.** Παρέμβαση με θέμα «Η υιοθεσία με περιορισμένα αποτελέσματα», Κομοτηνή, Νομική Σχολή του ΔΠΘ (συνέδριο «Σύγχρονα ζητήματα της υιοθεσίας»)
- 33) 18.10.1996.** Παρέμβαση με θέμα «Η ρύθμιση του άρθρου 8 ν. 2251/1994 και το πρόβλημα του αιτιώδους συνδέσμου στην ιατρική ευθύνη», Αθήνα, Ένωση Αστυκολόγων, εκδήλωση για τα 50 χρόνια ισχύος του ΑΚ
- 34) 18.3.1996.** Παρέμβαση με θέμα «Η ρύθμιση του ΣχΝ της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής του Υπουργείου Δικαιοσύνης για την ελαττωματική υιοθεσία», Θεσσαλονίκη, Εταιρία Νομικών Βορείου Ελλάδος
- 35) 8.12.1994.** Παρέμβαση με θέμα «Ουσιαστικά και δικονομικά ζητήματα της κατανομής των κινητών πραγμάτων των συζύγων κατά τη διάρκεια της διακοπής της έγγαμης συμβίωσης», Θεσσαλονίκη, Δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης
- 36) 20.6.1997.** Παρέμβαση με θέμα «Η καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος προσβολής της υιοθεσίας», Θεσσαλονίκη, Εταιρία Νομικών Βορείου Ελλάδος
- 37) 2.4.1999.** Παρέμβαση με θέμα «Ζητήματα από το άρθρο 12 ν. 2664/1998 (καταχωριζόμενες στα κτηματολογικά φύλλα πράξεις)», Θεσσαλονίκη, Εταιρία Νομικών Βορείου Ελλάδος
- 38) 8.10.2000.** Παρέμβαση με θέμα: «Το υγιές ή άρρωστο “ανεπιθύμητο παιδί”, Θεσσαλονίκη, Δ' Πανελλήνιο Συνέδριο της Ένωσης Αστυκολόγων
- 39) 22.4.2002.** Παρέμβαση με θέμα: «Η πληροφόρηση του παιδιού που γεννήθηκε με ετερόλογη τεχνητή γονιμοποίηση για την καταγωγή του», Θεσσαλονίκη, Εταιρία Νομικών Βορείου Ελλάδος.
- 40) 18.3.2008.** Εισήγηση με θέμα «Η συναίνεση του ενημερωμένου ασθενούς. Ιδιαίτερα προβλήματα στην ψυχιατρική», Θεσσαλονίκη, Γ' Ψυχιατρική Κλινική Νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ.
- 41) 10.5.2008.** Εισήγηση με θέμα «Η αστική ευθύνη του γιατρού λόγω εσφαλμένης υπερηχογραφικής διάγνωσης κατά την κύηση», Θεσσαλονίκη, Εταιρία Υπερήχων στη Μαιευτική και τη Γυναικολογία
- 42) 16.5.2008.** Εισήγηση με θέμα «Το ιατρικό σφάλμα», Αθήνα, σύλλογος φοιτητών της Ιατρικής Σχολής Αθηνών
- 43) 29.6.2008.** Εισήγηση με θέμα «Το ιατρικό σφάλμα και η έλλειψη της συναίνεσης του ενημερωμένου ασθενούς ως προϋποθέσεις για τη θεμελίωση της αστικής ιατρικής ευθύνης, Χίος, Ένωση Αστυκολόγων και Δικηγορικός Σύλλογος Χίου, θέμα ημερίδας «Ζητήματα αστικής ευθύνης ιατρών και νοσοκομείων»
- 44) 19.12.2008.** Παρέμβαση με θέμα «Παρατηρήσεις σχετικά με τις ρυθμίσεις για το επώνυμο και την υιοθεσία», Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, Ημερίδα με θέμα το ν. 3719/2008.

- 45) **14.1.2009.** Εισήγηση με θέμα «Η αστική ευθύνη του παιδίατρο», Θεσσαλονίκη, Παιδιατρική Εταιρία Θεσσαλονίκης
- 46) **19.3.2009.** Εισήγηση με θέμα «Πρόσφατες εξελίξεις στην αστική ιατρική ευθύνη», Πειραιάς, Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά
- 47) **16.4.2010.** Εισήγηση με θέμα «Ειδικά ζητήματα ιατρικής ευθύνης στη νεογνολογία», Αθήνα, Ελληνική Εταιρία Περιγεννητικής Ιατρικής και Ελληνική Νεογνολογική Εταιρία, 3^ο Πανελλήνιο συνέδριο Νεογνολογίας
- 48) **28.4.2010.** Παρέμβαση με θέμα «Σκέψεις αναφορικά με την ιατρική έρευνα στο ανθρώπινο γεννητικό υλικό», Θεσσαλονίκη, Όμιλος μελέτης Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής, επιστημονική εκδήλωση με θέμα «Κλινικές μελέτες στον άνθρωπο»
- 49) **14.6.2010** Σεμινάριο με θέμα «Αστική ιατρική ευθύνη», Πειραιάς, Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά
- 50) **11.10.2010,** Εισήγηση με θέμα «Ζητήματα από την προστασία της προσωπικότητας», Πειραιάς, Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά
- 51) **26.11.2010.** Εισήγηση με θέμα «Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και η μυστικότητα της υιοθεσίας, Αθήνα, Ένωση Αστικολόγων 9^ο Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα «Η προστασία των Προσωπικών Δεδομένων στη σύγχρονη εποχή των μεγάλων αμφισβητήσεων», 26-27.11.2010
- 52) **16.6.2011.** Εισήγηση με θέμα «Οι γενικές προϋποθέσεις της ιατρικά υποβοηθούμενης αναπαραγωγής και η σημασία τους για το δίκαιο της συγγένειας», Κομοτηνή, Εθνική Σχολή Δικαστών, Σεμινάριο Επιμόρφωσης Δικαστικών Λειτουργών με θέμα «Ζητήματα Οικογενειακού Δικαίου», 15-17.6.2011
- 53) **6.10.2011.** Εισήγηση με θέμα «Νομική προσέγγιση της καταστολής κατά την ενδοσκόπηση», Θεσσαλονίκη, Ελληνική Γαστρεντερολογική Εταιρία, 31^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Γαστρεντερολογίας, 6.-10.10.2011
- 54) **5.11.2011.** Εισήγηση με θέμα «Ιατρικό λάθος: ευθύνη, αμέλεια και νομική τεκμηρίωση», Αθήνα, Ιατρική Εταιρία Αθηνών, Ιατρο-νομική Ημερίδα με θέμα «Δικαιώματα και ευθύνες του γιατρού»
- 55) **23.11.2011.** Εισήγηση με θέμα «Άσκηση ιατρικής και ιατρικό σφάλμα», Θεσσαλονίκη, Ιατρική Εταιρία Θεσσαλονίκης και Ιατρικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης, Κοινή επιστημονική εκδήλωση με θέμα «Κριτική προσέγγιση του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας
- 56) **27.4.2012.** Εισήγηση με θέμα «Ζητήματα από τη διάθεση του γεννητικού υλικού» στο συνέδριο (26-27.4.2012) προς τιμήν της Καθηγήτριας Έφης Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη, με θέμα «Η ιατρική υποβοήθηση της αναπαραγωγής: 10 χρόνια εφαρμογής του ν. 3089/2002», Όμιλος μελέτης Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής» και Δίκτυο του ΑΠΘ «Σύγχρονη Ιατρική Πράξη, Βιοϊατρική και Δίκαιο», Θεσσαλονίκη

- 57) 9.5.2012. Εισήγηση με θέμα «Οι τροποποιήσεις που επέφερε στον ΑΚ ο ν. 4055/2012», Πειραιάς, Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά
- 59) 1.3.2013. Εισήγηση με θέμα «Σύγχρονες νομολογιακές εξελίξεις για την ιατρική ευθύνη», Συνέδριο Ιατρική Ευθύνη και Βιοηθική, Ιόνιο Παν/μιο, Νομική Βιβλιοθήκη και e-θέμις, Αθήνα
- 60) 28.3.2013. Εισήγηση με θέμα «Η συναίνεση του ενημερωμένου ασθενούς» Επιμορφωτικό σεμινάριο Εθνικής Σχολής Δικαστών, Θεσσαλονίκη
- 61) 27.4.2013. Συμμετοχή σε στρογγυλή τράπεζα για τη συναίνεση του ασθενούς, 2^ο Πανελλήνιο συνέδριο Αναισθησιολογίας, Αθήνα
- 62) 29-30.11.2013. Εισήγηση με θέμα «Ευρωπαϊκοί Κανονισμοί για το Ευρωπαϊκό δίκαιο- πεδίο εφαρμογής και βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας», 1^ο Πανελλήνιο συνέδριο Οικογενειακού δικαίου, διοργάνωση Εταιρία Οικογενειακού Δικαίου και Δικηγορικός σύλλογος Ναυπλίου, Ναύπλιο
- 63) 27.3.2014. Εισήγηση με θέμα «Ενώσεις προσώπων του ίδιου φύλου», Όμιλος John Stewart Mill, Αθήνα
- 64) 8.5.2014. Εισήγηση με θέμα «Ενώσεις προσώπων του ίδιου φύλου: η διαχρονική αντιμετώπισή τους από την ελληνική έννομη τάξη, μια νομοθετική πρόταση και οι προεκτάσεις της», Ίδρυμα Ναραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Αθήνα
- 65) 17.6.2014. Εισήγηση με θέμα «Η συναίνεση του ενημερωμένου ασθενούς» Επιμορφωτικό σεμινάριο Εθνικής Σχολής Δικαστών, Κομοτηνή
- 66) 7.12.2014. Εισήγηση με θέμα «Νομικά θέματα στη χρησιμοποίηση ξένων γαμετών και στην παρένθετη μητρότητα», Επιστημονική ημερίδα «Νομικά θέματα στην εξωσωματική γονιμοποίηση», Εθνική Αρχή Ιατρικώς Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής, Ελληνική Εταιρία Ιατρικώς Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής, Αθήνα
- 67) 17.1.2015. Εισήγηση με θέμα «Το πρόσωπο και το πράγμα στο αστικό δίκαιο», συνέδριο Ιατρική ευθύνη και Βιοηθική ΙΙΙ (Το ανθρώπινο πρόσωπο), Αθήνα
- 68) 13.5.2015. Εισήγηση με θέμα «Η συναίνεση του ενημερωμένου ασθενούς», Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Λευκωσία
- 69) 31.5.2015. Εισήγηση με θέμα «Νομικά ζητήματα από την ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή», 13^ο Πανελλήνιο συνέδριο Μαιευτικής και Γυναικολογίας, Βόλος.

Διεθνείς επιστημονικές εκδηλώσεις

- 1) 21.10.2004. Εισαγωγική ομιλία και διεύθυνση συζήτησης στο Atelier αρ. 1 με θέμα «L' évolution de la structure familiale», Στρασβούργο- Γαλλία, Διεθνές συνέδριο στο πλαίσιο του εορτασμού των 200 χρόνων ισχύος του

γαλλικού Αστικού Κώδικα», με τίτλο “Le code civil et l’ Europe: Influences et modernité”. Διοργάνωση: Συμβούλιο της Ευρώπης, Γαλλικό Ακυρωτικό Δικαστήριο (Cour de cassation), γαλλικό Υπουργείο Δικαιοσύνης και γαλλική Εθνική Σχολή Δικαστών.

2) **19.10.2006.** Εισήγηση με θέμα “Current situation of adoptions in Greece”, Μόσχα, Διεθνές Σεμινάριο με θέμα “Legal framework for adoption: putting children’s interest first”. Διοργάνωση: Συμβούλιο της Ευρώπης (Διεύθυνση Νομικών Υποθέσεων) και Νομική Υπηρεσία της ρωσικής Βουλής (Δούμας)

3) **24.6.2005.** Συντονίστρια στη διεθνή επιστημονική ημερίδα με θέμα «Εκούσιες και αναγκαστικές πωλήσεις ακινήτων βαρνομένων με εμπράγματα ασφάλεια», Θεσσαλονίκη. Διοργάνωση: Συμβολαιογραφικός σύλλογος του Εφετείου Θεσσαλονίκης, Τμήμα Νομικής ΑΠΘ και Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Συμβολαιογραφικών Μελετών και Ερευνών IRENE

4) **12.12.2014.** Εισήγηση με θέμα «Ιατρικά υποβοηθούμενη αναπαραγωγή στο γάμο και στο σύμφωνο συμβίωσης προσώπων του ίδιου φύλου σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο», Διεθνές συνέδριο «Η υποβοηθούμενη αναπαραγωγή στην Ευρώπη. Κοινωνικά, ηθικά και νομικά ζητήματα» 11-13.12.2014 Θεσσαλονίκη

5) **25.4.2015.** Εισήγηση με θέμα «“Νομοθετικά και δικαιοπολιτικά ζητήματα σχετικά με τη διάθεση και χρήση του κρυοσυντηρημένου γεννητικού υλικού» και προεδρία συνεδρίασης, Διεθνές συνέδριο "Ιατρικά Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή: Προς μια ενιαία ευρωπαϊκή πολιτική;» 24-25.4.2015 Θεσσαλονίκη

Z. ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ- ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ (σύνολο δημοσιεύσεων: 76)

Μονογραφίες

1) **Η ελαττωματική υιοθεσία. Διδακτορική διατριβή, εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1993, σελίδες XIX+ 360**

2) **Υιοθεσία. Προϋποθέσεις, διαδικασία, προσβολή. Συμβολή στη μελέτη του δικαίου της υιοθεσίας μετά το ν. 2447/1996, εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1998, σελίδες 328**

3) **Αστική ιατρική ευθύνη. Γενική εισαγωγή, δογματική και δικαιοπολιτική θεώρηση, θεμελιώδεις έννοιες. Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2003, σελίδες XXVI+ 496**

4) **Ανθρώπινη Αναπαραγωγή και Αστική Ιατρική Ευθύνη (•Ο Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας [ν. 3418/2005] •Ευθύνη πριν από την έναρξη της κήσης •Ιατρικά Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή). Σειρά: Δημοσιεύματα Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής (Διεύθυνση Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι, Ε.**

Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη, Ε. Συμεωνίδου-Καστανίδου), αριθ. 4, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα- Θεσσαλονίκη, 2007, σελίδες XX+ 364

5) Υιοθεσία. Ο ν. 2447/1996, οι τροποποιήσεις και η εφαρμογή του, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2010, σελίδες 462

6) Φυσικό πρόσωπο και προσωπικότητα στον Αστικό Κώδικα, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2012, σελίδες XX+500

Συμμετοχή σε συλλογικά έργα

1) Το οικογενειακό δίκαιο στην πράξη, Ασκήσεις και λύσεις (σε συνεργασία με την Καθηγήτρια Ε. Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη και την επίκ. Καθηγήτρια Α. Κοτζάμπαση), 5^η έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2005

2) Άρθρα 1456-1466 ΑΚ, σε Γεωργιάδη/Σταθόπουλου – Αστικός Κώδικας, Τόμος VII, Οικογενειακό δίκαιο (άρθρα 1346-1504), Εκδόσεις Δίκαιο και Οικονομία, 2^η έκδοση, 2007 (σελίδες 711-746)

3) Σχολιασμός του άρθρου 8 ν. 2251/1994, στο συλλογικό έργο Ε. Αλεξανδρίδου και συνεργατών «Δίκαιο προστασίας καταναλωτή, ελληνικό-κοινοτικό. Κατ'άρθρο ερμηνεία του ν. 2251/1994 όπως ισχύει μετά το ν. 3587/2007», Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2008 (σελίδες 435-457), νέα έκδοση αναμένεται εντός του 2015.

4) Σχολιασμός των άρθρων 34-60 του Αστικού Κώδικα στο συλλογικό έργο Απόστολου Γεωργιάδη και συνεργατών, Σύντομη Ερμηνεία Αστικού Κώδικα [ΣΕΑΚ], τ. Ι, άρθρα 1-946, Εκδόσεις Δίκαιο και Οικονομία, 2010 (σελίδες 96-156)

5) Σχολιασμός των άρθρων 1655-1665 του Αστικού Κώδικα στο συλλογικό έργο Απόστολου Γεωργιάδη και συνεργατών, Σύντομη Ερμηνεία Αστικού Κώδικα [ΣΕΑΚ], τ. ΙΙ, άρθρα 947-2035, Εκδόσεις Δίκαιο και Οικονομία

6) Υπό έκδοση (υποβάλλεται με βεβαίωση του εκδότη): Σχολιασμός των άρθρων 40-56 του Αστικού Κώδικα στο συλλογικό έργο Απόστολου Γεωργιάδη/ Μιχάλη Σταθόπουλου και συνεργατών, Ερμηνεία Αστικού Κώδικα, τ. Ι, Εκδόσεις Δίκαιο και Οικονομία

Αυτοτελείς μελέτες

Αυτοτελής έκδοση: «Οι υποθέσεις γονικής μέριμνας στο νέο Κανονισμό (ΕΚ) 2201/2003 για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας», Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2004, σελίδες 92+ παραρτήματα.

Δημοσιεύσεις σε περιοδικά, πρακτικά συνεδρίων, τιμητικούς τόμους κ.λπ.

- 1) «Ανταγωγή ή αντίθετη αγωγή του εναγομένου σε δίκη διαζυγίου» Αρμ 1993, σελ. 793-798= Επιθεώρηση Κυπριακού Δικαίου 1993, σελ. 6311-6318
- 2) «Διορισμός ειδικού επιτρόπου σύμφωνα με το άρθρο 1517 ΑΚ, επί αγωγής προσβολής της πατρότητας που ασκείται από τον ένα γονέα (Με αφορμή την απόφαση του ΜΠρΆρτας 25/1993)», Αρμ 1994, σελ. 381-388
- 3) «Το πρόβλημα του αιτιώδους συνδέσμου στην ιατρική ευθύνη», Ελληνική Δικαιοσύνη 1994, σελ. 1226-1239
- 4) «Κατάθεση σε κοινό λογαριασμό και προστασία του νόμιμου μεριδούχου», Αρμ 1997, σελ. 593-601
- 5) «Η αστική ιατρική ευθύνη μετά το ν. 2251/1994», Κριτική Επιθεώρηση 1996/2, σελ. 179-204
- 6) «Η τροποποιητική καταγγελία της σύμβασης εργασίας», Αρμ 1991, σελ. 213-226
- 7) «Η ρύθμιση του Σχεδίου Νόμου της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής του Υπουργείου Δικαιοσύνης για την ελαττωματική υιοθεσία (νέα άρθρα 1569-1570 ΑΚ, 800 §§ 3,4 ΚΠολΔ)», τεύχος 27 της Εταιρίας Νομικών Βορείου Ελλάδος («Η μεταρρύθμιση του δικαίου της υιοθεσίας», 1996), σελ. 95-104
- 8) «Η ειδική βάση διεθνούς δικαιοδοσίας της τοποθεσίας του υποκαταστήματος (άρθρο 5 αρ. 5 της Σύμβασης των Βρυξελλών)», δημοσιευμένη στον τόμο «Η Σύμβαση των Βρυξελλών για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων- Δέκα χρόνια εφαρμογής της στην Ελλάδα» (Liber amicorum Κων. Κεραμέως), εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2000, σελ. 71-107
- 9) «Favor adoptionis και favor adoptantis: οι νομοθετικές παρεμβάσεις στο θέμα της ανώτατης διαφοράς ηλικίας μεταξύ θετού γονέα και θετού παιδιού στην υιοθεσία ανηλίκων», Κριτική Επιθεώρηση, 1999/2, σελ. 89-118
- 10) «Διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε υποθέσεις γονικής μέριμνας σύμφωνα με τον Κανονισμό 1347/2000», Αρμ 2001, σελ. 1659-1669
- 11) «Η πληροφόρηση του παιδιού που γεννήθηκε με ετερόλογη τεχνητή γονιμοποίηση για την καταγωγή του», τεύχος 48 της Εταιρίας Νομικών Βορείου Ελλάδος («Τεχνητή γονιμοποίηση και γενετική τεχνολογία: η ηθικονομική διάσταση», επιμέλεια Ε. Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη, Θεσσαλονίκη 2003), σελ. 131-139
- 12) «Η νομοθετική ρύθμιση της διακίνησης και της τοποθέτησης παιδιών στην περίπτωση της υιοθεσίας», στο συλλογικό έργο «Αλλάζοντας χέρια- Διεπιστημονική προσέγγιση της διακίνησης και της τοποθέτησης των παιδιών» (επιμέλεια Γ. Αμπατζόγλου), εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2002, σελ. 151-170

- 13) «Η αστική ευθύνη του οδοντιάτρου στο ελληνικό δίκαιο», σε συνεργασία με τον επίκ. Καθηγητή της Οδοντιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ. Ανδρ. Χατζηκυριάκο, περιοδικό «ΣΤΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ» 1998, 55(3): σελ. 108-115
- 14) «Η ευθύνη του παρέχοντος υπηρεσίες στο ελληνικό δίκαιο (άρθρ. 8 ν. 2251/1994)», *Digesta* 2003 τεύχος γ (Ιούλιος- Σεπτέμβριος), σελ. 245-255
- 15) «Θέματα αστικής ιατρικής ευθύνης σε περίπτωση γέννησης ατόμου με σοβαρή ασθένεια ή αναπηρία (“wrongful life”», Γενέθλιον Απόστολου Γεωργιάδη, τόμος I, σελ. 913-929=*Digesta* 2004, σελ. 471-483
- 16) «Γενική εισαγωγή στον Κανονισμό (ΕΚ) 2201/2003. Το πεδίο εφαρμογής του ιδίως στις υποθέσεις γονικής μέριμνας» σε «Αστικό, Εργατικό και Δικονομικό Διεθνές Δίκαιο- Πρόσφατες εξελίξεις στον ευρωπαϊκό χώρο» (Πρακτικά Ημερίδας 15 Μαρτίου 2004 και 7 Ιουνίου 2004), επιμέλεια Π. Νάσκου-Περράκη, 2005, σελ. 63-81
- 17) «Le Code Civil, la Convention européenne des Droits de l’ Homme et les autres instruments internationaux. 1. L’ évolution de la structure familiale”, σε «Le Code Civil et l’ Europe: Influences et modernité», πρακτικά διεθνούς συνεδρίου, έκδοση Συμβουλίου της Ευρώπης, 2005, σελ. 59-61
- 18) «Η συναίνεση του ενημερωμένου ασθενούς, σύμφωνα με το νέο Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας (ν. 3418/2005)», Δημοσιεύματα Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής 1 [Ο νέος Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας (ν. 3418/2005): Βασικές ρυθμίσεις (νομική, ιατρική και κοινωνιολογική προσέγγιση)], 2006, σελ. 13-38
- 19) «Το διαχρονικό δίκαιο του ν. 2447/1996 για την υιοθεσία, οι τροποποιήσεις και η νομολογιακή του εφαρμογή», στο τεύχος 57 της Εταιρίας Νομικών Βορείου Ελλάδος [Δέκα χρόνια εφαρμογής του νέου δικαίου της υιοθεσίας (ν. 2447/1996), επιμέλεια Ε. Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη, Θεσσαλονίκη, 2006], σελ. 21-41= *Αρμ* 2006, σελ. 1173-1182
- 20) “Legal framework for adoption: putting children’s interest first.-Current situation of adoptions in Greece”, εισήγηση αναρτημένη στο διαδικτυακό τόπο του Συμβουλίου της Ευρώπης, 2007 (www.coe.int)
- 21) «Η αστική ευθύνη του ψυχιάτρου», στον τόμο «Ψυχιατρική και δίκαιο. I. Γενικό πλαίσιο και προβληματισμοί» (επιμέλεια Κ. Σολδάτος, Ι. Καράκωστας, Α. Κουτσουράδης, Μ. Μαλλιώρα), 2007, σελ. 183-196
- 22) «Το τεκμήριο πατρότητας του συζύγου στην περίπτωση της μεταθανάτιας (post mortem) τεχνητής γονιμοποίησης», Τιμητικός Τόμος Ι. Μανωλεδάκη ΙΙΙ (2007), σελ. 965-978
- 23) «Είσπραξη τραπεζικής κατάθεσης από μη δικαιούχο, με συμμετοχή και άλλων προσώπων. Προβληματισμοί αστικής ευθύνης (με αφορμή την ΕφΘεσ 2807/2009)», *Αρμ* 2011, σελ. 3-17

- 24) «Ζητήματα από την αστική ευθύνη του ιδιωτικού θεραπευτηρίου» Αναμνηστικός Τόμος Στυλιανού Κουσούλη (2012), σελ. 681-698
- 25) Η σημασία της προσωπικής κατάστασης του (υποψήφιου) θετού γονέα στην υιοθεσία, ΧρΙΔ 2010, σελ. 81-86
- 26) «Η νέα Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την υιοθεσία παιδιών», Τιμητικός τόμος Μιχάλη Σταθόπουλου ΙΙ (2010), σελ. 3078-3101
- 27) «Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και η μυστικότητα της υιοθεσίας», Πειραϊκή Νομολογία 2011, σελ. 25-30
- 28) «Παρατηρήσεις σχετικά με τις ρυθμίσεις για το επώνυμο και την υιοθεσία», ΕφΑΔ 2009, 47-49
- 29) «Σκέψεις αναφορικά με την ιατρική έρευνα στο ανθρώπινο γεννητικό υλικό», ΕφΑΔ 2010, σελ. 875-879= Δημοσιεύματα Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής τ. 11 (2010), σελ. 51-62
- 30) «Η συναίνεση του ασθενούς σύμφωνα με το νέο κώδικα ιατρικής δεοντολογίας», Τιμητικός Τόμος Κ. Κεραμέως ΙΙ (2011), σελ. 1579-1594
- 31) «Η “οικογενειακή ζωή” ως έκφανση της προσωπικότητας κατ’ άρθρο 57 ΑΚ», στο συλλογικό έργο «Το Οικογενειακό δίκαιο στον 21^ο αιώνα. Από τις συγκυριακές στις δομικές αλλαγές (επιμέλεια Θ. Παπαχρίστου- Ε. Κουνουγέρη- Μανωλεδάκη), 2012, σελ. 17-32
- 32) «Ζητήματα από τη διάθεση του γεννητικού υλικού», Δημοσιεύματα Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής 15 (Ιατρική Υποβοήθηση στην Ανθρώπινη Αναπαραγωγή, 10 χρόνια εφαρμογής του ν. 3089/2002), 2013, σελ. 155-178.
- 33) «Κρυοσυντήρηση σπέρματος και ορχικού ιστού, η νομική διάσταση, Περιοδικό ΑΝΗΡ 2013, σελ. 40-53.
- 34) "Σύγχρονες νομολογιακές εξελίξεις για την ιατρική ευθύνη", Ιατρική Ευθύνη και Βιοηθική, 2014, σελ. 19-28.
- 35) «Η σχέση του δικαιώματος στην προσωπικότητα με τις ελευθερίες της τέχνης και της επιστήμης», ΕλλΔνη 2013, σελ. 1271-1285.
- 36) «Η συναίνεση του ενημερωμένου ασθενούς και η αστική ευθύνη του γιατρού», Ιατρική ευθύνη από αμέλεια, Επιμορφωτικό Σεμινάριο Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών, 2013, σελ. 17-35
- 37) «Ενώσεις προσώπων του ίδιου φύλου: η διαχρονική αντιμετώπισή τους από την ελληνική έννομη τάξη, μια νομοθετική πρόταση και οι προεκτάσεις της», σε «Σύμφωνο συμβίωσης ομόφυλων ζευγαριών», Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, 2015, και υπό δημοσίευση στον Τιμητικό Τόμο Ε. Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη.
- 38) «Ευρωπαϊκοί Κανονισμοί για το Ευρωπαϊκό δίκαιο- πεδίο εφαρμογής και βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας», σε «Δικονομικά Ζητήματα στο Οικογενειακό Δίκαιο» (πρακτικά του 1^{ου} Πανελληνίου συνέδριου Οικογενειακού δικαίου), 2014, 111-126.

39) «Το πρόσωπο και το πράγμα στο Αστικό δίκαιο», υπό δημοσίευση στον τόμο Πρακτικών του Συνεδρίου Ιατρική Ευθύνη και Βιοηθική ΙΙΙ (Το ανθρώπινο πρόσωπο, 2015)

40) «Ιατρικά υποβοηθούμενη αναπαραγωγή στο γάμο και στο σύμφωνο συμβίωσης προσώπων του ίδιου φύλου σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο», υπό δημοσίευση στον τόμο Πρακτικών του Διεθνούς Συνεδρίου «Η υποβοηθούμενη αναπαραγωγή στην Ευρώπη. Κοινωνικά, ηθικά και νομικά ζητήματα» (2015)

41) «Νομοθετικά και δικαιοπολιτικά ζητήματα σχετικά με τη διάθεση και χρήση του κρυοσυντηρημένου γεννητικού υλικού» υπό δημοσίευση στον τόμο Πρακτικών του Διεθνούς Συνεδρίου «Ιατρικά Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή: Προς μια ενιαία ευρωπαϊκή πολιτική;» (2015)

Γνωμοδοτήσεις

1) «Εκτελεστής διαθήκης. Διαχείριση της κληρονομικής μερίδας δικαιοπρακτικά ανίκανου κληρονόμου, στην οποία περιλαμβάνονται και εταιρικά μερίδια Ε.Π.Ε. Περισσότεροι εκτελεστές-Τρόπος ενέργειας και συμμετοχής τους στις συνελεύσεις των εταίρων. Προσωποπαγής χαρακτήρας δικαιώματος δικαστικού συμπαραστάτη-Συνέπειες», σε συνεργασία με την αναπλ. Καθηγήτρια Γ. Καρύμπαλη-Τσίπτσιου, Ελληνική Δικαιοσύνη 2001, σελ. 36-47

2) «Αποδεικτικές απαγορεύσεις και υιοθεσία», σε συνεργασία με τον αναπλ. Καθηγητή Ποινικού δικαίου του Δ.Π.Θ. Στέφ. Παύλου και το Λέκτορα Ποινικού δικαίου του Δ.Π.Θ. Γ. Δημήτρηνα, Ποινική Δικαιοσύνη 2002, σελ. 915-925

3) «Αστική ευθύνη ιδιωτικής κλινικής», ΧρΙΔ 2010, σελ. 786-793

4) «Ζητήματα από την ιατρικά υποβοηθούμενη αναπαραγωγή», ΕφΑΔ 2011, 1010-1015

Άλλες δημοσιεύσεις

Παρατηρήσεις στη νομολογία

1) Στην ΑΠ 598/1995, Αρμ 1996, σελ. 168-174

2) Στην ΕφΘεσ 1409/1989, ΕλλΔνη 1990, σελ. 1283-1287

3) Στην ΕφΠειρ 1059/1995, Επισκόπηση Εμπορικού Δικαίου Α/1996, σελ. 130-141

4) Στις ΕφΘεσ 4096/1995 και ΜΠρΘεσ 526/1996, Επισκόπηση Εμπορικού Δικαίου Δ/1996, σελ. 886-899

5) Στην ΕφΘρ 356/1995, ΕλλΔνη 1996, σελ. 1370-1377

- 6) Στην ΠΠρΘεσ 32077/1996, Αρμ 1998, σελ. 213-216
- 7) Στην ΠΠρΘεσ 19997/2001, Χρονικά Ιδιωτικού Δικαίου 2001, σελ. 428-431
- 8) Στην ΑΠ 701/2003 , ΧρΙΔ 2003, σελ. 993-997
- 9) Στην ΑΠ 1227/2007, ΧρΙΔ 2009, σελ. 332 (σελ. 336-339)
- 10) Στην ΠΠρΑθ 1313/2006, ΕφΑΔ 2008, σελ. 198 (σελ. 200-203)
- 11) Στην ΕφΛαρ 544/2007, Ιατρικό Δίκαιο και Βιοηθική 4 (2010)
- 12) Στην ΠΠρΛαρ 198/2012, ΕφΑΔ 2012, 732
- 13) Στην ΑΠ 1632/2014, υπό δημοσίευση σε ΕφΔΔ.

Άλλα

- 1) Επισκόπηση νομολογίας για την υιοθεσία, περιοδικό ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ, Αύγουστος 2005, σελ. 40
- 2) «Η ιατρική ευθύνη στην πράξη. Νομολογιακές τάσεις της τελευταίας δεκαετίας», Εκδόσεις Νομική βιβλιοθήκη, 2010: επιμέλεια, μαζί με τους *Κ. Γώγο/ Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι/ Α. Παπαδοπούλου*
- 3) Βιβλιοπαρουσίαση (Ι. Καρακώστα, Ιατρική ευθύνη. Χαρακτηριστικά γνωρίσματα και νομική διάσταση κανόνων ιατρικής δεοντολογίας), ΕφΑΔ 2009, σελ. 255-256
- 4) Βιβλιοπαρουσίαση του συλλογικού έργου «Ερμηνεία Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας, ΕφΑΔ 2013 282-288
- 5) Μέλος της επιστημονικής επιτροπής για την έκδοση του Τιμητικού Τόμου Ε. Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη
- 6) Σύνταξη του λήμματος «Ιατρική ευθύνη» στο υπό έκδοση «Λεξικό Νομικής Ορολογίας» (εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη)